

Heden en verleden van het koor, alles staat op de harde schijf

een koorgeschiedenis in horten en enkele stoten

We zingen met zijn allen op straat, op een verhoogje of op de *camion van die van Hasselt* voor alweer een betoging, door weer en wind (Waarom zijn de weergoden niet met ons ? - Omdat de grote Weergod dood is, zei Nietzsche al). Uit een vredes-, vrouwen-, holebi-, fair-trade of pro-Palestinagroep komt iemand resoluut naar ons toe gestapt :

- Bestaat dat nog, het *Brecht-Eislerkoor*, wordt ons gevraagd.
- Ja, hoor, knikken we.
- Ik heb in 1978 –1979 zelf meegedaan met *De Moeder ...*
- Wie ben je ?
- Ik ben

Slechts enkelen onder ons waren er zelf bij in die oertijden. Maar geen nood, we hebben de formidabele database van Erik M. die de computer net niet zelf heeft uitgevonden.

Hoeveel mensen hebben ooit meegedaan met het Brecht-Eislerkoor ? 225, namelijk

Dirigenten	4
Pianisten	5
Sopranen	64
Alten	73
Tenoren	37
Bassen	41
	224

TABLEAU D'HONNEUR

Alain, An, An, André, Andrea, Andrée, Anke, Ankie, Ann, Ann, Anne, Annemie, Annette, Annick, Anny, Antoinette, Arne, Barbara, Bart, Bart, Benedicte, Bernadette, Bieke, Bonn, Caroline, Caroline, Catherine, Cathy, Cecile, Cécile, Chantal, Chris, Chris, Chris, Chris, Claire, Colette, Corry, Cro, Cynthia, Daniele, Danny, Denise, Dick, Dirk, Dominique, Edgard, Edwin, Elfi, Elisabeth, Elke, Ellen, Els, Els, Els, Erica, Erik, Erik, Ernest, Erwin, Ferdinand, Filip, Fons, Françoise, Françoise, Françoise, Fransien, Fried, Geneviève, Genoveva, Georges, Gerard, Gerlinda, Geva, Gisela, Greet, Greta, Griet, Griet, Guus, Herman, Hilda, Hilde, Hilde, Hilde, Hilde, Hubert, Ielde, Inge, Ingrid, Ingrid, Isabelle, Isabelle, Ivan, Jacques, Jan, Jan, Jan, Jan, Jan, Jeanine, Jeroen, Johan, Johan, Johan, Johan, Johan, Jorge, Joris, Jos, Karel, Karen, Karim, Karim, ,Karin, Karina, Katherine, Kathleen, Katlijn, Kiek, Kris, Kris, Kris, Kristel, Laurent, Lea, Leen, Leo, Lief, Lieve, Lieve, Lieve, Lieve, Lieve, Lili, Liliane, Luc, Lucienne, Luk, Maarten, Magda, Marc, Marc, Marguerite, Marianne, Marianne, Marie-Françoise, Mariëlle, Marijke, Marijs, Mark, Marleen, Marthe, Martine, Maurice, Mia, Mia, Mia, Michel, Miek, Mieke, Mieke, Mirjam, Monica, Moniek, Monika, Monique, Monique, Myriam, Myriam,

Myriam, Nathalie, Nele, Nele, Nimet, Nolle, Norbert, Paul, Paule, Peter, Phil, Philippe, Philippe, Rachel, Raf, Rebecca, Ria, Rik, Rita, Rita, Rose, Rudi, Ruth, Sabine, Sabine, Sabine, Sacha, Saskia, Serge, Servaas, Sophie, Teresa, Tia, Ties, Tim, Tin, Tine, Tineke, Toon, Trees, Trui, Vivienne, Walter, Walter, Walter, Walter, William, Willy, Wim, Wim

waren korte of lange tijd bij het *Brussels Brecht-Eislerkoor* of zijn er vandaag de dag nog bij. Waarvoor onze dank !

Er is al herhaaldelijk geprobeerd om de geschiedenis van het *Brussels Brecht-Eislerkoor* te schetsen. Uit die probeersels kiezen we er twee uit . Het eerste werd door Erik geschreven naar aanleiding van de 20ste verjaardag van het BBEK. Erik was van bij het begin bij het koor, is er nog steeds één van de drijvende krachten van en bovendien een weergalozes secretaris-archivaris. De tweede bijdrage is van Katlijn die al enkele jaren meedraait en als reporter-op-de-fiets haar nieuw verworven inzicht in het koorleven doorgeeft aan de jonge generatie.

Beginnen we met Eriks relaas uit 1998 :

1978 – 1998 : een brok geschiedenis

Vier op een rij

20 jaar lang reeds wordt in ons koor onbezoldigd en professioneel de maat geslagen door zeer gemotiveerde dirigenten.

25 juni 1978, een warme zomerse zondagavond : **Marc De Smet** staat bij de ingang van een nauw poortje in de Brusselse Hoogstraat en verwelkomt de nieuwkomers. Het is de eerste repetitie van het *Brecht-Eislerkoor* in Brussel en ... nog niet de laatste. Had ik toen geweten dat ik op dat ogenblik aan een serie begon van meer dan duizend zondagavondrepetities, dan was ik wellicht op mijn stappen teruggekeerd.

Wie zei ook weer “niet te weten is een actieve daad” ?

Goed ik krijg dus van Marc een pol en een brede smile en stap binnen in *Les ateliers populaires* ...

Toon en teksten van wat we in de komende jaren zouden zingen, worden me van meet af aan duidelijk : *Leer het eenvoudige want voor wie de tijd gekomen is, is het nooit te laat* ...

Terug naar Marc De Smet : hij is de kersverse oprichter van het ‘grote’ *Brecht-Eislerkoor* dat de cantate *De moeder* wil brengen met een Groot Gemengd Koor voor Niet-professionele Zangers. In Gent, Antwerpen en Brussel worden drie kernen gevormd waarvan Marc aanvankelijk de repetities leidt. Streng en

vakkundig dirigeert hij een 80-tal zangers naar zijn doel : een productie met een bepaald artistiek niveau.

In de *Vooruit* van 5 december 1978 wordt hij geïnterviewd door Freek Neirinck. Ik citeer : “...de opvoering (van ‘De moeder’) is dan ook niet louter doel op zich. We hopen hiermee in Vlaanderen een eerste stap te zetten tot een volwaardige linkse muziekpraktijk op een behoorlijk niveau. Ik koester de stille hoop dat deze groep na een eerste project blijft bestaan ...”

Met felicitaties voor Marc, opzet geslaagd ! ... Alhoewel het huidige BEK wellicht niet helemaal in het beeld past van Marcs stille hoop. Maar ja, kinderen groeien je soms uit de hand, hé, en die Brusselse telg is gene gemakkelijke, wil niet alleen maar zingen en goed zingen, maar daarbij ook de politieke boodschap laten klinken. Zet dus zomaar een B voor zijn BEK en rekruteert uit de entourage van *Muziek en Maatschappij* ...

... Jan Rispens. *De Moeder* is inmiddels een zestal keren opgevoerd, tijd om aan iets nieuws te beginnen, *Het roer van de staat*. We zitten ergens in een lokaaltje van de *Vooruit* in Gent. Ik verneem daar dat de repetities in Brussel toevertrouwd gaan worden aan Jan R. Eerste indruk : een Hollandse Belg met blonde lokken die wat op de letter spreekt ... - ik zal het voordeel daarvan gauw inzien - ... maar dan ook niet mis begrepen wordt. Ik leer Jan snel kennen als een uitstekend leraar, een gepassioneerde gesprekspartner, met de jaren ook als een goede vriend.

En Jan brengt nieuwe, hedendaagse muziek in het koor : Louis Andriessen, Cornelis De Bondt, Huub De Vriend. Jezus, wat hebben we gezwoegd op die noten ! Zeg eens, Jan, hoe zing je eigenlijk *La Reid* ? ... De noten van *La Reid* zijn gewoon even moeilijk als je weg terug vinden in een donker bos ...

Maar Jan vindt onze muzikale misstappen verschrikkelijk interessant ..., maakt daar didactisch materiaal van. Zie je, wij zijn geen muzikale analfabeten, maar er gewoonweg ingeluisd door een verraderlijke tritonius of een slimme zet van de componist ...

In de jaren die volgen wordt het linkse engagement rondborstig maar niet zonder humor getoond. Ergens in een verslag lees ik : “Jan zal de naam van progressieve dirigenten (slaan steeds met de linkerhand de maat) en linkse componisten (schrijven op rode notenbalken) aan de stuurgroep doorgeven“ ...

En de partituren liegen er niet om : *Vietnam*, *Reagan-lied*, *De Bijl*, *Dwaze moeders*. Moeilijke noten, woorden zo groot als een huis, we gooien ze eruit. We zijn niet te stoppen. Vooruit naar *De Maatregel* !

Maar dan wordt het eventjes vijf voor twaalf. In een minutieus voorbereide marathonzitting wordt de keuze gemaakt tussen *Een nieuwe collage* en het leerstuk *De Maatregel*. Uitslag : we doen ze alle twee ! ... En onze twee volgende dirigenten komen eraan ... In de evaluatievergadering van het werkjaar ‘85 vraagt Jan formeel om met drie dirigenten te werken, zichzelf, Jan Aertssen en Lieve Franssen ...

Jan Aertssen : door Jan R. aangezocht als pianist voor *Nootzaak*. Wij krijgen een extra muzikale inbreng met een ragtime er bovenop. De artistieke werkgroep wordt verwend met lekker eten. Welkom Jan !

Wanneer alweer een nieuwe productie (voorbereid door een 'ad hoc'-werkgroep en daarom door Wim K. bedacht met *Haddock*) zich aandient, laat Jan R. de dirigentenplek voor Jan A.

Steunend op zijn maatslag leren wij hinken in *Het lied van de uiteenlopende gedachte*. Meer nog : onder zijn zwaaiende arm gaat het koor zelfs bewegen. Stel je voor, wij lossen voor het eerst onze partituur en blijven niet langer stokstijf op de scène staan. We gaan zelfs al zingend onder de informatiestroom staan en sensueel met de handen over het lichaam strijken. Er dreigt een artistiek schisma tussen 'bewegers en niet-bewegers'. Maar we denken erover na en sluiten de rangen. *Jubilate* !

En waar is **Lieve Franssen** ?

Lieve is overal, vanaf de eerste tot de laatste regel heeft zij deze koorgeschiedenis meegeschreven. Een koorlid dat dirigente werd, een dirigente die nog koorlid is.

Haar naam is overal bekend. Werkzame kracht in zovele koororganen.

Goede gelegenheid om die even op te sommen : 'overlegcomité', 'bestuursvergadering', 'stuurgroep', 'artistieke werkgroep', werkgroep 'het gebeurt' (wat die wou, is nooit gebeurd), 'Haddock' (zie boven), 'Bakken' (nog zo'n koekje van Wims deeg - was een soort dagelijks bestuur dat ervoor moest zorgen dat alles 'gebakken' was), 'Troïka', Ploeg, ...

De Maatregel is Lieves eerste grote inzet als dirigente voor een volledig programma. Een leerstuk ! Onder haar leiding geniet het koor het voorrecht van een zeer boeiende samenwerking met regisseur Rudi Van Vlaenderen.

Wanneer Jan R. ons definitief goede vaart toewenst, neemt Lieve de muzikale leiding van het koor op zich.

De tijden zijn inmiddels wel aardig veranderd. Wat zullen we *Zingen in de nieuwe wereldorde* ? Lieve weet raad : als de revolutie dan toch niet voor morgen is, kunnen we ons aangenaam en nuttig bezighouden met goede muziek en die hoeft niet per se van Eisler te zijn. Monteverdi, Distler en Bach komen ons repertoire verrijken.

En in die tijd groeien nieuwe ideeën. En we nemen onze tijd. *Im paradisum* laat wat op zich wachten, maar we krijgen dan ook een zeer origineel stuk. Met het BBK in burgerpak !

En dan weer even uitblazen ... En inzingen, en dansen en springen en ochtendgymnastiek geleid door eigen koor-specialisten.

En terug vooruitzien. De tweede eeuw Brecht & Eisler komt eraan, schreef Jos in zijn perstekst. Lieve, wil jij ons daarbinnen voeren ?

Naschrift voor de aandachtige lezer die zich afvraagt of ik het stukje over de koor-CD *Dwarsbalken* soms niet vergeten ben ? ... Die 4 memorabele opnamedagen waarop onder Jan Rispens' leiding na een intense periode van instuderen een 100-tal stemmen (naast BBEK, het *Gents Brecht-Eislerkoor*, het *Omroerkoor*, *Overhoop* en *Warempel*) voor het nageslacht werden bewaard ...

Nee, reclame voor een nagenoeg uitverkocht product leek me hier niet aangewezen !

Alleen misschien nog deze foto : die zegt veel meer dan mijn geschrijf ...

Met dank aan Marc, Jan R. ,Jan A. en Lieve : namens alle BBEK-jes.

Erik Archivaris

Net op tijd voor de 30ste verjaardag waagt nieuwsgierig redactielid Katlijn van ons koorblad Tegentijd (TT) op haar beurt aan een rondje geschiedschrijving.

Koorgeschiedenis anno 2008

Een blik in het verleden : over het roer van de moeder

Nieuwbakken redactielid Katlijn kroop meteen in de pen en achter de microfoon en startte een reeks interviews over de vroegere producties van het koor.

BBEK bestaat bijna 30 jaar. Gedurende al die jaren wisselde de koorpopulatie regelmatig, maar enkelen zingen het echt al zo lang uit. Het is niet voor die enkelen dat we vandaag geschiedenis schrijven, wel voor de vele nieuwe en nieuwere koorleden. In een reeks interviews geeft Katlijn een terugblik op alle reeds gerealiseerde producties sinds de beginperiode. Wie kon ze beter vragen om deze koorgeschiedenis toe te lichten dan ons aller Lieve Dirigente, of *Franske* zoals ze door sommigen genoemd wordt.

TT : De allereerste productie was *De Moeder*. Waarom kozen jullie voor dit stuk en hoe kijk jij er vandaag op terug ?

- Wel, het is zo dat een hele hoop mensen in de naweeën van '68 bezig waren met geëngageerde muziek. Er werd een cultureel front opgericht en er waren vele mensen die de straat opgingen. In Vlaanderen kwamen een aantal mensen bijeen en richtten een studiegroep op en die heette *Muziek en Maatschappij*. Er werd nagedacht over de plaats van kunst in de samenleving en de rol van de kunstenaar in de maatschappij. We nodigden bij elke bijeenkomst iemand uit om vanuit zijn invalshoek het onderwerp toe te lichten. In de studiegroep zaten schrijvers, acteurs en muzikanten. We lazen, bespraken en discussieerden over een aantal

onderwerpen, maar we voerden ook actie. Zo was er ooit het idee om aan de deur van de *Koningin Elisabethwedstrijd* een actie te voeren om te ageren tegen het idee om van dit muzikaal gebeuren een competitie te maken. We wilden er een nepgokkantoor installeren om duidelijk te maken dat kunst en wedstrijd volgens ons niet konden samen gaan. De actie hebben we nooit effectief gevoerd, maar het geeft een idee van waar we mee bezig waren. We vonden toen vanuit die studiegroep dat we ook wel zelf kunst moesten gaan maken, revolutionaire kunst natuurlijk. Het zou zingen worden, iets wat de meeste mensen op zijn minst wel een beetje kunnen. Zo zijn we op onze eerste productie uitgekomen : *De Moeder (Die Mutter*, tekst van Bertolt Brecht en muziek van Hanns Eisler, 1949). Er werden drie koren opgericht in drie steden : Gent, Brussel en Antwerpen met als enige bedoeling *De Moeder* op te voeren. We hebben er vanuit deze drie windrichtingen en met een groep van 120 mensen een jaar aan gewerkt en toen stond het er.

TT : De vraag dringt zich natuurlijk op, waarom nu precies de keuze voor *De Moeder* als eerste stuk ?

- De keuze is echt voortgevloeid uit de zoektocht naar de plaats van de kunstenaar in de maatschappij en uit de vraag welke soort muziek daarbij past. Eigenlijk was Hanns Eisler de enige die aansloot bij de ideeën die toen leefden binnen onze studiegroep. We vonden bij deze componist ook de antwoorden op onze vragen (* zie kadertje). Wat het verhaal betreft : Brecht heeft een roman van Gorki verwerkt over een moeder die haar zoon probeert te beschermen, een zoon die zich bezighoudt met revolutionaire activiteiten. Het verhaal speelt zich af in Rusland in het revolutiejaar 1905. De moeder gaat zelf op de barricades staan, omdat haar zoon opgepakt en gefusilleerd werd. Ze verspreidt de vlugschriften in zijn plaats. Het is een verhaal over iemand die van mening verandert door de ervaring, door een leerproces. Dat sprak ons natuurlijk erg aan. We hadden zoiets van, het moet dit stuk zijn en geen ander. De productie werd zeer goed onthaald door het publiek. We hebben ze dan ook enkele malen kunnen opvoeren. Na afloop hadden we het gevoel : als we nog iets willen brengen waarbij we ons even betrokken voelen, moeten we het zelf schrijven.

TT : En zo ontstond *Het roer van de staat* ? Een eerste stuk speciaal voor het *Brecht-Eislerkoor* geschreven?

- Ja, een jaar later werd dit verhaal van de sociale bewegingen die België sinds 1830 tot aan de vooravond van de eerste wereldoorlog heeft voortgebracht, geschreven door eigen mensen. En we hebben met dit stuk echt wel sociale geschiedenis geschreven. Het gaat over de strijd voor de 8-urendag en voor het algemeen stemrecht. De tekst was van de hand van Stefaan Van Den Bremt, een man die vooral bekend is van de vertaling van Zuid-Amerikaanse poëzie. De muziek werd geschreven door Mark De Smet, Walter Heynen en Jan Rispens. Het is een stuk voor koor en solisten, een verteller en een combo van zes instrumentalisten. We hebben dit stuk opgevoerd met opnieuw dat hele grote koor van meer dan 100 mensen. Ik vond en vind dit nog steeds een heel goed stuk. Gezien zijn actualiteitswaarde hadden we dit zelfs nu nog kunnen brengen voor de viering van ons 30-jarig bestaan.

** In het programmaboekje vonden we het volgende over Eisler en De Moeder. “De muziek voor De Moeder is een kristallisatiepunt waar veel experimenten aan voorafgingen : de diatonische en modale melodische wendingen, de eenvoudige maar doordachte harmonieën, de veelvuldige open eindes, het omwerken van stijlelementen uit de lichte muziek, het teruggrijpen naar preromantische vormen, enz ... uitgeprobeerd in ballades, Tucholsky-chansons, strijdliederen en a - capellakoren, vormen de bouwstenen van een muziek die even functioneel als suggestief werkt.” Marc De Smet*

van Nootweer naar Nootzaak

Met Lieve gooiden we een terugblik op de eerste jaren van ons koor en de eerste koorproducties De Moeder en Het Roer van de Staat. Wie ook tijdens de eerste momenten van ons koor aanwezig was, is Erik, bas en archivaris van BBEK.

TT : Jij hebt mee een stukje koorgeschiedenis geschreven. Weet je nog wat er gebeurde in aanloop naar de productie *Nootweer* ?

- Wel, het was de eerste productie van het Brussels Brecht-Eislerkoor. Op dat moment is er de tweede B bijgekomen en werden we een Brussels Koor. Je moet dat situeren in een context waar er wat wrijvingen waren. Een aantal mensen wou eerst bekijken waar we met onze koren naartoe wilden, wou eerst even wachten, alvorens iets nieuws op te starten. Terwijl wij, het Brusselse koor, heel duidelijk wisten dat we ‘links’ wilden afslaan. Ik heb toen nog een soort van ‘go-between’ gespeeld tussen de verschillende strekkingen, die leefden tussen de koren. In Gent waren er ook een aantal mensen die onze visie van strijdkoor deelden. We waren tenslotte mei 68-igers en we wisten wat we wilden. Omgekeerd waren er in Brussel mensen die het belangrijk vonden dat het grote koor zou blijven bestaan, misschien een beetje ten koste van een duidelijke visie.

TT : Dus toen kreeg ons koor het naamplaatje BBEK. Een volwaardig koor met een eigen project ?

- Ja, Jan Rispens, de toenmalige dirigent, zag dat project met één koor eigenlijk wel zitten. Hij had met dat koor bepaalde plannen, ambities. Jan had ook een haast grenzeloze energie veil voor het koor. Zo mochten wij bij hem, het uur voor de repetitie, notenleer volgen. We repeteerden in *De Moriaan* en er waren, net zoals nu trouwens, verschillende werkgroepen : ploeg en de artistieke werkgroep. Al bij al zijn we aan de productie *Nootweer* begonnen met een dertigtal koorleden, niet weinig toch. De artistieke werkgroep was met het idee gekomen om een collage te maken. De thema’s waren de thema’s van toen : een beetje feminisme, een beetje ecologie, de Noord-Zuidverhoudingen. Je ziet het, maatschappelijke verandering stond steeds centraal.

TT : Stonden Brecht en Eisler ook nog centraal ?

- Uiteraard grepen we naar stukken van B&E terug. Maar we deden ook andere dingen. Jan Rispens was lid van een componistencollectief in Nederland. Cornelis De Bondt, Huub De Vriend en Louis Andriessen maakten hier deel van uit. *Laat toch vrij die straat*, het eerste stuk uit de productie was bijvoorbeeld geschreven door Louis Andriessen. *Lekker leven op de straat, de straat is van iedereen*, was het motto van dat lied. Dat was een echte meezinger, we hebben daar achteraf nog verschillende malen andere tekst op gezet. Elk thema dat zich aandiende : de raketten, de wapenwedloop, het verdwijnen van Doel, Reagan, ... kreeg een tekst op dat wijsje van Louis Andriessens. Anderzijds zongen wij muzikaal ook zeer moeilijke stukken, echt atonale zaken. Wij zongen koorstukken zoals *Communisme mag niet* op een tekst van Lenin, waar Cornelis De Bondt de noten op zette, een muziekstuk dat absoluut niet geschreven was volgens de regels van de polyfonie. Deze productie werd redelijk gesmaakt door het publiek. We zijn hiermee in de jaren '82 en '83 toch zo'n 7-tal keer opgetreden in Gent, Hasselt, Leuven, Brussel, Oostende. Maar terwijl we het opvoerden, waren we eigenlijk al bezig met een nieuw stuk, *Nootzaak* (1986).

TT : Jullie hadden de smaak van de muziekcollage toen wel echt goed te pakken ?

- We gingen inderdaad min of meer verder op de ingeslagen weg, tegen de armoede, tegen de oorlog, voor de vrouwenzaak ... en toch zitten er in *Nootzaak* ook andere, meer intimistische dingen. Er zat bijvoorbeeld een stukje in uit de *Canto General* op tekst van Pablo Neruda en muziek van Mikis Theodorakis en een stuk op tekst van Federico Garcia Lorca. Erg troosteloos. Dat zijn toch stukken die gevoelsmatig van een andere orde zijn. In *Nootzaak* werden we begeleid door pianist Jan Aertssen.

TT : Zie je een kentering in de thema's vanaf deze productie ?

- Neen, de kentering in thema's en de invulling van de thema's zie ik eerder begin jaren '90. Dat is de tijd dat het persoonlijke, in tegenstelling tot het collectieve, meer op het voorplan komt.

Jubilate, driewerf hoera voor de techniek

Aan het woord is Jos Vandersmissen. Hij is Limburger en lid van het redactieteam van het tijdschrift Tegentijd. Pionier en veteraan van ons aller strijdkoor is Jos is de auteur van heel wat teksten van ons koorrepertoire. We voelden Jos aan de tand over het stuk Jubilate dat werd opgevoerd vanaf eind 1989.

TT : Jos, jij bent één van de bezielers geweest van het stuk *Jubilate*. Was *Jubilate* het werk dat het koor leidde naar de persoonlijke thema's, eerder dan naar de maatschappelijke, een evolutie die Erik ons al schetste ?

- Neen, ik denk het niet. *Jubilate* gaat over de vooruitgang en over de rol die technologie in ons leven speelt. Het gaat over communicatie en informatie en de impact daarvan op onze samenleving. Het gaat natuurlijk ook over het interpersoonlijke, over de verhouding tussen de mensen en het gaat over macht. We lieten ons inspireren door het verhaal van *Prometheus*, die de mens het vuur schonk. Vuur staat hier natuurlijk symbool voor vooruitgang. Walter Heynen schreef de muziek en Willy Marivoet deed de regie.

TT : Een stuk dus dat de technologie flink op de korrel neemt ?

- Neen, het punt is natuurlijk veeleer wat je met de technologie aanvangt. Het zou absurd zijn je te keren tegen de vooruitgang, maar vooruitgang moet idealiter wel ten dienste staan van het welzijn van de mens, vind ik. Je moet deze productie ook kaderen in de tijdsgeest van de DIRV (derde industriële revolutie) en heel de hype rond *Flanders Technology*. Vlaanderen werd echt afgeschilderd als een vat met allemaal hardwerkende mensen die de technologie op handen droegen. Het was de opkomst van de automatisering en de robotica. Maar de vraag die wij ons stelden, was of de mens hier eigenlijk wel beter van werd. Het is mijns inziens nog steeds een bijzonder actueel thema. Onlangs nog las ik in een krant over een Engelse studie die beschrijft dat wij qua productiviteit nog altijd aan de kop staan. Als beleidsman of als econoom, die natuurlijk in functie staan van het beleid, kan je daarmee hoog van de toren blazen. Men pakt daar stevast mee uit.

TT : Het is het tegenargument van de beruchte 'hoge loonkost', een zogenaamde economische handicap die we zouden hebben ...

- Men zou evengoed kunnen stellen dat de Vlaamse werknemers de zotste ter wereld zijn. Het stuk is geschreven na de sluiting van Philips Eindhoven en dat verhaal zit er natuurlijk ook een stukje in.

TT : Maakt de techniek ons leven dan niet makkelijker ? Onze moeders moesten het doen zonder wasmachine, droogkast, vaatwasautomaat ...

- Al die hulpmiddelen hebben er natuurlijk voor gezorgd dat er een aantal taken voor ons worden gedaan. Tot wat heeft het echter geleid ? Zijn we er vrolijker, beter, relaxer van geworden ? Ik denk veeleer dat we er nog flexibeler en dienstbaarder van geworden zijn. De vaste wasdag op zaterdag waarbij de ketel gestookt werd, hoeft niet meer. Wat is ervoor in de plaats gekomen ? Meer beschikbaarheid, voor wie of wat ? *Het Lied van Oorzaak en Gevolg* beschrijft deze denkwijze. De redenering is : als er een aantal problemen zijn die voortkomen uit de techniek (zure regen, levensmoeheid, kanker, inflatie) is de oplossing van deze problemen dan ook te vinden in de techniek ? Zo draai je natuurlijk in het rond. Of je kan je afvragen of vooruitgang steeds een verbetering is voor de mensheid ?

TT : Hoe zat het met de opvoeringen van dit stuk ?

- Wel *Jubilate* was het eerste stuk waarbij er een beetje moest geacteerd worden. Het waren onze eerste schuchtere stapjes in het bewegen op de scène. Al meteen zijn er een aantal mensen op afgehaakt die vonden dat het sober en rechtuit moest gebracht worden. Een van de liederen bezingt de weldoendheid van de douche. We moesten daarbij een beweging maken waarmee we aantoonde dat we ons koesterden onder de waterstralen. Wel het moeten maken van zo'n beweging veroorzaakte meteen een hele revolutie binnen het koor. Sommige knapten daar volledig op af. Wat we nu doen met regisseur Vital is veel meer, maar toen was dat echt een hele grote verandering.

TT : Prometheus wordt gestraft door de goden. Lopen we onze ondergang tegemoet ?

- Laten we niet doemdenken. Maar toch, de techniek heeft ons oorlog en verdoemenis gebracht. In het *Lied van de Falende Techniek* van het vreedestichten hebben we het over het overwicht van steeds meer technologie tot we uitkomen aan de kernkracht en zijn overwicht op de dynamiet. De vooruitstrevendheid betekent hier meer en meer slachtoffers maken. Van vooruitgang gesproken...

Een sopraan herinnert zich

Marijke is sinds 1979 sopraan. Niet zo maar een sopraan, maar wel één die de hoogste noten aankan.

TT : Wat zijn je vroegste koorherinneringen ?

- Ik herinner me de eerste productie *Het roer van de staat* en nadien ook de collages *Nootweer* en *Nootzaak*. *Jubilate* en *Paradiso* heb ik niet mee gezongen. Ik heb wel enkele repetities meegemaakt, maar ik was er niet ten tijde van de optredens. Bij *Dieren met een vreemde geur* naar aanleiding van 101 jaar Brecht-Eisler met strijkkwartet *Tientos* en in een regie van Erik Wouters, was ik er dan weer wel helemaal.

TT : Daarmee maken we meteen een sprong van begin jaren '90 naar eind jaren '90 ?

- Inderdaad, omwille van wat familiale perikelen ben ik een tijdje afwezig geweest op repetities en uitvoeringen. Maar met *De Dieren* zaten we meteen ook weer bij wat eigenlijk typisch is voor ons koor, een eigentijdse versie brengen van de werken van Brecht/Eisler. Het was een productie die bestond uit liederen die vroeger door de grote massakoren werden gezongen. We brachten deze productie zelf ook met een grote koorbezetting. Grote koren hebben altijd iets imposants en we hebben ook telkens we dit stuk opvoerden, veel succes geoogst. Het was zoals in de jongste

productie (*Brecht voor de raap*) een afwisseling van koor- en solostukken. Maar het was dan toch ook weer erg verschillend. Dat is het interessante aan Brecht : je vindt altijd nieuwe dingen en je kan je repertoire altijd aanvullen met nieuwe en verfrissende stukken. Ik was toen ook erg actief in de artistieke stuurgroep, die de creatie van het stuk inhoudelijk begeleidde en heel het organisatorische luik op zich nam. Ploeg, de meer zakelijke werkgroep, verzorgde het financiële en het afsluiten van de contracten. Nu is het ook nog zo, maar wordt het artistieke en het 'formele' luik meer door dezelfde groep mensen verzorgd.

TT : Heb je de indruk dat de koorpopulatie over de jaren heen gewijzigd is ?

- Ik denk dat we vroeger een groep hadden van mensen die kwamen zingen vol overtuiging en dat zag je ook aan het feit dat iedereen deelnam aan de discussies. Nu is het forum meer een formaliteit en is discussie eerder een uitzondering. Over teksten werd er gediscussieerd, over of we zouden gaan zingen voor deze of gene organisator. Nu wordt het allemaal wat meer geregeld, zonder dat iemand zich vragen stelt. Ik denk dat vanuit de discussie er ook meer contacten waren tussen de koorleden onderling. Ik vond het koorleven toen van een grotere intensiteit, al zal dat verschil ook wel een stuk liggen bij mijn eigen betrokkenheid, besef ik.

TT : Hebben jonge mensen vandaag nog boodschap aan het 'strijdvaardige' karakter van het *Brecht-Eislerkoor* ?

- Goh, dat weet ik zo niet. Ik zie alleen dat mensen van mijn generatie, die zelf volwassen kinderen hebben, trouw blijven aan het koorleven. Onze kinderen kunnen blijkbaar hun engagement op een andere manier kwijt. Die zijn zeker ook met vrede en rechtvaardigheid bezig, maar vinden een andere uitlaatklep hiervoor.

TT : Slaat samen zingen nog aan ? Vinden jonge mensen zich nog in ons repertoire ?

- Ik denk dat samen zingen zeker nog aanslaat. Maar de jonge mensen vinden zich dan meer in het genre 'wereldmuziek', denk ik. Het kritisch kijken naar de dingen, het analytisch ontleden, zoals Brecht dat deed, sluit misschien minder aan bij de tijdsgeest van vandaag. Jongeren vandaag redeneren ook anders dan wij, denk ik. De wereld is een dorp geworden. We weten vaak beter wat er gebeurt aan de andere kant van de wereld, dan wat gebeurt in onze achtertuin. We worden overspoeld met informatie en het is de kunst om het waardevolle eruit te halen en te isoleren. Het is een verantwoordelijkheid die ons toekomt en het vergt veel zin voor synthese om de samenhang der dingen niet uit het oog te verliezen. Het vergt zo veel dat er geen plaats meer is voor 'de grote verhalen', of deze nu politiek, religieus of sociaal geïnspireerd zijn.

TT : Maar troost je, misschien komt er wel een tegenreactie en hebben jonge mensen in de toekomst weer meer ideologie nodig.

- Wie weet ? Alles keert immers terug. Het engagement voor dit koor is een manier om stem te geven aan een overtuiging, zonder dat je je moet aansluiten bij een politieke partij. Dat vind ik de kracht van dit koor.

Voorzitster af

Ons mobiel redactricelid graaft onverdroten in het rijke verleden van ons koor. Ze kondigde het enige tijd geleden al aan : ons aller Erica, duo-voorzitster, spreekbuis en grote Brecht-kenner, geeft de fakkel door, naar eigen zeggen, aan jong bloed. Het is de gelegenheid bij uitstek om Erica aan de tand te voelen. Zelf redactielid van het koorblad schrijft ze meestal over anderen en cijfert zo graag zichzelf helemaal weg. Dat doet me ineens denken aan Sint-Franciscus, *c'est en s'oubliant, que l'on se retrouve soi-même*, een van de teksten waarover ik me ietwat erger. Maar vandaag lukt het haar niet om uit de schijnwerpers te verdwijnen.

TT : Erica, ook jij bent één van de anciens of anciennes van ons koor. Ik ben even op de lijst gaan spieken en ontdekte dat je naam al ruim twintig jaar in onze kooradministratie terug te vinden is.

- Ja, maar daar is toch een woordje uitleg bij nodig. Ik ben bij het koor gekomen in 1986 en ik ben er mee opgehouden begin jaren '90, omdat ik last had van mijn stembanden. Ik werd steeds hees, ik was moe en ik heb dan een zangpauze ingelast. Ik ben er terug bij gekomen ten tijde van *Dieren met een vreemde geur*. Ik heb dus de productie *Nootzaak*, *De Maatregel* en *Jubilate* meegemaakt. Maar aan de CD *Dwarsbalken* heb ik niet meegewerkt.

TT : Hoe ben je bij BBEK terechtgekomen ? Kwam je af op de muziek, de strijdvaardigheid of was het puur voor de leut ?

- Ik ontmoette Mia Pollet op een 11.11.11-feestje in Watermaal-Bosvoorde. Ze vertelde dat ze in een koor zong en was er erg enthousiast over. Ik hoorde dan dat het over het *Brecht-Eislerkoor* ging, waar ik al wel iets over wist. Ik had een advertentie gezien waarin men zocht naar koorleden, maar je moest niet kunnen zingen, de nadruk lag op het strijdvaardige. Ik ging een eerste keer met Mia en ben gebleven.

TT : Je bent goed geplaatst om de periodes van het koor te vergelijken, tweede helft van de jaren'80 en de late jaren'90. Zie je een evolutie in koor, koorleden en koorwerking ?

- Ja zeker, de eerste jaren waren de repetities nog onder leiding van Jan Rispensen en ging het er absoluut serieus aan toe. Dankzij Jan heb ik dan ook de hedendaagse muziek leren kennen en appreciëren. Ik stond eerder weigerachtig tegenover deze soort muziek voor ik bij het koor kwam. De koorleden zelf waren eigenlijk ook zeer verschillend als je ze vergelijkt met ons huidig koorpubliek. Er waren echt groepjes met een zeer uitgesproken politieke voorkeur. Er waren pure communisten, er waren de Amada-mensen, de Trotskisten en allemaal mensen met een

doorgedreven discussiecultuur. Er werd niet zozeer gediscussieerd tijdens de repetitie, maar nadien, ach ... Na de repetities gingen we een pintje drinken in één van de volkscafés in Sint Gillis. Als ik er nu op terugkijk, doet het me denken aan een toneelstuk met enkele stereotiepe figuren. Een beetje als poppenkast, Grand Guignol, zoals ze in het Frans zeggen.. Maar ja, de tijdsgeest was toen zo.

TT : Is dat iets wat je mist, de harde repetities ?

- Niet echt neen. Ik vond de muziek die we brachten zo moeilijk dat het ondankbaar was om het te brengen naar het publiek. Erik had indertijd een rijmpje gemaakt, iets in de zin van 'dat we dissonant zingen, omdat de wereld dissonant is'. Het grappige was dat we meestal zongen tijdens manifestaties en betogingen en dat onze stijl daar eigenlijk helemaal niet voor gepast was. Het waren geen meezingers die het gevoel van samenhang bevorderden. Je moet dit allemaal situeren in de jaren '70/80, een tijd waarin de Latijns-Amerikaanse muziek en liederen populair werden en deze ook een betekenis hadden in de strijd tegen de verschillende dictaturen in Zuid-Amerika. Dit waren, zoals ons repertoire, ook protestliederen, maar die klonken helemaal anders. Wat wij zongen was echt moeilijk en weinig toegankelijk. We hadden toen ook geen stempedagoge en je kon je stem op de stukken werkelijk kapot zingen.

TT : Wat viel je het meest op toen je terugkwam eind jaren '90 ?

- Wel, wat mij opviel was dat het politieke aspect geluwd was. De drijfveren van de koorleden zijn ook veranderd, denk ik. Sommigen kwamen op zondagavond naar het koor, zoals ze anders naar de squash zouden gaan of de tekenles of zoiets. De meeste koorleden zijn geëngageerde mensen, doch mensen verdelen meer en meer hun tijd over verschillende projecten. Ik zie ook dat de mensen vandaag veel harder moeten werken, dat het professionele leven een stuk veeleisender geworden is. In de jaren '80 had je een heel deel mensen dat weinig of niet werkte of dat werkte in nepstatuten en dat heeft allemaal zijn invloed op de tijd die vrijgemaakt kan worden voor het koor.

TT : Is het koor iets wat je consumeert, eens per week, sans plus ?

- Ik wil me absoluut niet laatdunkend uitlaten over de koorleden vandaag, integendeel. Ik vind dat er veel interessante mensen tussen zitten. Maar vandaag is het niet meer zo dat mensen geloven in één verhaal, één oplossing en dus moet de aandacht verspreid worden. Ik denk nu plots nog aan een verschil met vroeger. Het kon in de jaren '80 wel eens zijn dat we repetitie hadden met 8 of 9 mensen. Het komt nu nooit meer voor dat we met zo weinig zijn. Ik vind het fijn te zien dat we soms met bijna 30 zijn voor onze wekelijkse repetitie. Dat is natuurlijk ook een bewijs van engagement, van een heel toffe samenhang.

TT : Je hebt nu een aantal jaar voorzitterschap opzitten, hoe kijk je daar op terug ?

- Toen ik in '99 terugkwam naar het koor en nog snel klaargestoomd werd voor *Dieren met een hele vreemde geur* werd er tijdens een jaarlijkse evaluatievergadering een discussie gehouden. Het voorzitterschap was vacant door

het vertrek van Luk Pauwels die naar China verhuisde. Een groep mensen wilde toen met het koor een heel andere weg op, een andere naam, een ander repertoire. Het initiatief kwam van een groep mensen die het politieke karakter van het koor niet echt zag zitten. De manier waarop men de verandering wou doorvoeren, had echt iets van een 'putsch'. Ik werd toen gevraagd het voorzitterschap op te nemen, omdat men in mij een compromisfiguur zag. Men dacht dat ik de figuur was die kon schipperen tussen de twee groepen, tussen 'realo's' en 'fundi's'. Het is uiteindelijk toch tot een schisma gekomen. Er is een groep mensen collectief vertrokken na een incident met één van hen. Maar ikzelf heb nooit de bedoeling gehad om zo lang voorzitter te blijven. Het is bekend dat anarchisten – zelfs in een democratische omgeving – niet graag de baas spelen. Al zongen we vroeger *Gij zult de leiding moeten nemen ...* (uit *De Moeder*) Overigens is binnen het koor in die 30 jaren tijds haast iedereen wel voorzitter (m/v) geweest. Zodat we nu een koor zijn van oud-voorzitters, met een huidige voorzitster, en veel voorzitters in spe, hoop ik.

TT : Heb je nog een tip voor onze nieuwe voorzitster, Sabine ?

- Goede raad, die heb ik niet zo meteen. Wel mag ze altijd een beroep op mij doen, als ik kan helpen bij iets. Sabine staat al een hele poos naast mij als duovoorzitster en is dus geen groentje ondanks haar jeugdige leeftijd. Ze heeft een heleboel kwaliteiten : ze kan leiding geven (en tijdens vergaderingen, een einde stellen aan oeverloos gepalaver), heeft gezond verstand, ze is een pracht van een alt en een vriendin zoals er maar weinigen zijn.

Verleden en toekomst

Aan de vooravond van het jaar waarin we het 30-jarig bestaan vieren, blikken we in het verleden en de toekomst. Immers, alleen wie bepaalde dingen bewaren, kan aan een nieuwe toekomst werken. Conserveren moet samengaan met doorgeven. Erik Meerschaut, die al in 1998 een kleine koorgeschiedenis schreef (zie hiervoor), wandelt mee op muziek en tekst. Hij is getuige van het eerste uur en houdt minutieus bewijsstukken van alle kooretappes bij. Deze stukken sieren in 2008 de tentoonstelling van 30 jaar koorleven.

TT : Erik, wat betekenen deze 30 jaar voor jou ?

- Ja, ik vind dat iets formidabel. Ik zeg maar steeds : 'Het Brecht-Eislerkoor kan niet kapot'. Er zit iets heel vitaals in. Het heeft te maken met de mensen die erin zitten en met de materie waarmee we bezig zijn. Het heeft natuurlijk ook te maken met de kracht van onze dirigente, zowel muzikaal als inhoudelijk. Lieve is ook, denk ik, een samenhoudende factor. Maar er is meer dan dat. Ik denk dat we nog altijd een maatschappelijk verhaal hebben of een maatschappelijke opstelling waar mensen op af komen. We stellen ons niet altijd expliciet op als links koor, maar de mensen die bij het koor zijn, weten goed waar we voor staan en 'waar de klepel

hangt'. Ik heb het gevoel dat de meeste mensen er zich goed bij voelen en er daarom ook blijven. Wat mezelf betreft, ik heb periodes in het koor gehad met een heel sterk engagement. Ik zat in ploeg, ik zat in werkgroepen, ik ben een tijdje voorzitter geweest. Dus ik was er qua energie en qua tijdsbesteding een tijd heel erg nauw bij betrokken. Het koor blijft voor mij een plek waar ik kan bijtanken. Een klankbord ook voor dingen die rond ons bewegen en die worden voorgelegd en bediscussieerd tijdens de pauze en de vrije momenten. We bespreken er de dingen die gebeurd zijn, waaraan we deelgenomen hebben, zoals de *Dag van de eerlijke handel*, of de discussie rond spiritualiteit en verbondenheid in de stad naar aanleiding van onze deelname in de KVS. We zijn met die onderwerpen op een heel levendige manier bezig. Dat heeft iets warm en intens. De discussies worden trouwens stevast met veel vuur gevoerd. Maar het koor is bovenal ontspanning. Ik kijk werkelijk uit naar de zondagavond. Het zingen en samen muziek maken blijft toch een heel aparte ervaring. Tel daarbij de pauze met een lekker glaasje en een goed gesprek en je hebt het recept voor een rijke avond.

TT : Naar aanleiding van 30 jaar BBEK organiseren we een colloquium met mensen uit de culturele en muziekwereld. Onderwerp van dit gebeuren zou zijn : *Wat doet ons bewegen ?* Het koor is met dit initiatief niet aan zijn proefstuk toe ?

- Als je refereert aan onze *Nadenkdag* van 21 maart 1992, dan is dat inderdaad zo. De aanleiding om deze dag te organiseren was echter van een totaal andere orde. Ik heb eventjes de statistieken erbij gehaald en je kan op de curve zien dat we begin jaren '90 met een serieuze dip zaten qua koorbezetting. We waren gemiddeld nog met zo'n 13. Als je dit cijfer vergelijkt met de situatie vandaag, de koorbezetting schommelt nu ergens tussen de 30 en de 35 zangers. Een groot verschil dus. We kwamen van een bezetting in de jaren '80 van boven de 35 zangers, zo'n beetje de situatie van vandaag. Toen we begin jaren '90 met die erg lage koorbezetting zaten, hebben we het initiatief genomen voor zo'n denkdag rond *zingen in de nieuwe wereldorde*. Toch wel een gedurfd initiatief om met zo'n kleine groep te nemen. We zijn niet bij de pakken blijven zitten, maar hebben andere koren en slimme koppen geconsulteerd. De nieuwe wereldorde was geïnspireerd op een hersenspindel van Bush Sr. en het Amerikaanse establishment dat zo snel mogelijk het politieke vacuüm na de val van de Berlijnse muur en het uiteenvallen van het Oostblok wou opvullen. Ze wilden orde op zaken stellen en overal de baas spelen. 's Ochtends hadden we bijdragen van Ludo Abicht en Herman Sabbe. Na de middag waren er workshops en als afsluiter een gesprek met mensen als Jan Rispens, Luc Mishalle, Mong Rosseel, onze eigen Lieve en Luk Cluysen van het Omroerkoor Hasselt. Het geheel werd in een *Lange Mars* gegoten door Fred Brouwers. Door mensen uit te nodigen die bezig zijn en blijven, hebben we energie geput om verder te doen, ondanks de geringe omvang van onze groep. Verder zijn daar geen grote conclusies uit gekomen. Het heeft ons wel een flinke voorraad zuurstof gegeven. We zijn nadien met de echte producties begonnen zoals met *Im Paradisum*, *Dieren met een vreemde geur* en zeer recent *Vergeten straat* en *(B)recht voor de raap*. Het projectmatig werken trok wel wat nieuwe mensen aan, zodat we vandaag gerust kunnen zeggen dat we uit het dal gekropen zijn, dankzij nieuwe input en een flinke dosis durf en creativiteit. De vroegere formule van de collage van liederen, waarbij we op een zeer manifeste manier uiting gaven aan onze ideeën en ons engagement, hebben we toen zo'n beetje verlaten. We hebben

ook ingespeeld op een andere evolutie : de multimediatoepassing. Je kan alleen zingen of je kan zingen combineren met theater, video, live-art, enzovoort. Het interdisciplinaire werkt versterkend. De boodschap krijgt een gelaagdheid, maar blijft in essentie dezelfde: zingen voor een betere wereld.

TT : Erik, kan jij een aanzet geven en voor jezelf de vraag *Wat doet ons bewegen* invullen ?

- Naast wat ik reeds aanhaalde, is er natuurlijk de ideologische bedding van het koor. Daarvoor wil ik verwijzen naar ons repertoire. Bekijk zelf eventjes hoeveel liederen we zingen over welke thema's :

Maatschappijverandering 110

Persoonlijke levenssfeer 58

Oorlog en vrede 48

Politiek (vnl. Buitenland) 37

Media en technologie 22

Werkloosheid, armoede 21

Racisme, fascisme 21

Emancipatie 9

Leefmilieu 5

Totaal 331

Het is dus duidelijk dat we allemaal wereldverbeteraars zijn. Maar we hebben ook oog voor de zaken die het persoonlijke raken met onze feestliederen, liefdesliederen, liederen die we zongen op een begrafenis. Verder zijn alle thema's vertegenwoordigd die onze maatschappij invulling geven : politiek, internationale relaties, armoede, emancipatie, verdraagzaamheid, het zoeken naar verbondenheid met individu's, groepen en bewegingen, natuur en milieu. Het geeft alleszins een idee van welke zaken ons beroeren. Het zijn de zaken die ons deden 'bewegen' en waarbij we niet nalieten in te spelen op de actualiteit. Ik heb er nogal vertrouwen in dat we de zaken oppikken die zich 'de dag van vandaag' aandienen, daar zorgen de verschillende leden van ons koor wel voor. En dus denk ik dat we nog steeds "goed bezig zijn". Ik denk dat we nog altijd op de golflengte van deze tijd zitten.

(Info over koor en producties: ergens te plaatsen)

BRUSSELS BRECHT-EISLERKOOR

Dat zijn ze, een groep die graag zingt. En liefst zinnige dingen zingt. Een strijdkoor eigenlijk, meerstemmig en gemengd in de ruimste zin van het woord.

Goedklinkende melodietjes die je in slaap wiegen zijn niet aan hun besteed. Ze kiezen voor liederen die zowel in de tekst als in de muziek geëngageerd zijn. Naar het motto van Hanns Eisler (1898 - 1962): *al zingend partij kiezen !*

De strijd voor werkgelegenheid, voor de vrede en voor een proper milieu, daar hebben ze het over, op zoek naar meer rechtvaardigheid en solidariteit.

Hun repertoire is bij voorkeur hedendaags, divers in de toonspraak, direct in de stijl. Naast liederen van Bertolt Brecht en Hanns Eisler kiezen ze ook voor nieuwe teksten en composities. Om ons met het publiek goed te verstaan zingen ze overwegend in het Nederlands of bezorgen een vertaling. En om de muzikale spanning erin te houden zingen ze zowel één- als meerstemmig.

Ze functioneren democratisch : alle belangrijke beslissingen worden in groep genomen en verder uitgewerkt in een aantal werkgroepen. Een verkozen stuurgroep leidt alles in goede banen.

Repetities op zondagavond, van 20 tot 22.30 uur, in GC De Maalbeek, Hoornstraat 97, 1040 Brussel

Website van het koor: www.bbek.be.

Kooradres: BBEK, A. Baeckstraat 108, 1090 Brussel.

Koorproducties

De Moeder Hanns Eisler – Bertolt Brecht (1978)

Het Roer van de Staat Mark De Smet, Walter Heynen, Jan Rispens, Stefaan van den Brempt (1980)

Nootweer Liederencollage (1982)

Nootzaak Liederencollage (1986)

De Maatregel Leerstuk Hanns Eisler, Bertolt Brecht (1988)

Jubilate Walter Heynen, Jos Vandersmissen (1989)

Dwarsbalken Opname en voorstelling van CD (1991)

In Paradisum Guido Schiffer, Jos Vandersmissen (1995)

Dieren met een vreemde geur 101 jaar Brecht-Eisler Brecht/Eisler/Weill/Dessau met strijkkwartet Tientos; regie Erik Wouters (1999)

Mensenzee Muziektheater over Nazim Hikmet.
Muziek Guido Schiffer / Tanar Catalpınar.
Leidraad van Elvis Peeters, regie: Vital Schraenen (2001)

Vergeeten Straat Volksopera naar Louis Paul Boon.
Muziek : Chris Carlier ; bewerking en regie : Vital

Schraenen.

Met slagwerktrio TRIATU (2004)

(B)recht voor de Raap Totaalspektakel voor zangers en muzikanten. Première 2006.

The Shouting Fence Work in progress. Initiatief van het BBEK in
samenwerking met koren uit Vlaanderen, Brussel en Wallonië
Over de Palestijnse muur voor 300 koorleden en 10
solisten. Optredens reeds gepland in Luik, Brussel, Gent, Namen, ...
Première op 6 juni 2009.

En daartussendoor animatie-optredens tijdens betogingen en solidariteitsacties.

Colofon:

Teksten:

Lay-out:

December 2008

Het Colloquium en het Grand Café Chantant worden gesponsord door:

.....